Raadsvoorstel

Onderwerp	Raadsvoorstel rekenkameronderzoek Veilig Thuis Haaglanden
Zaakid	2023-042127
Auteur	Anna de Vries - Asselbergs +31793468269 A.E.de.Vries@zoetermeer.nl
Directeur	drs. R. Blokland MCM

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting	De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar Veilig Thuis Haaglanden (VTH). Aanleiding hiervoor vormden vragen vanuit de gemeenteraad. De raad is in de praktijk vaak het eerste aanspreekpunt wanneer er onverhoopt een incident (zoals huiselijk geweld) plaatsvindt. Raadsleden vroegen zich af hoe de raad op zo'n moment goed in positie kan worden gebracht. VTH valt onder de gemeenschappelijke regeling GGD. De gemeente Den Haag is in deze regeling tegelijkertijd opdrachtgever en opdrachtnemer. Raadsleden vroegen zich daarom af of deze constructie behulpzaam of juist belemmerend is ten aanzien van VTH. Met dit onderzoek wil de rekenkamercommissie voor de raad inzichtelijk maken hoe de governance van Veilig Thuis is geregeld en welke sturingsmogelijkheden de raad heeft. Ook wordt gekeken naar de samenwerking tussen de lokale teams en de gemeenschappelijke regeling GGD VTH. De rekenkamercommissie heeft diverse aanbevelingen geformuleerd aan zowel raad als college. Voorgesteld wordt deze aanbevelingen over te nemen.
Bijlagen	1. Aanbiedingsbrief raad onderzoek Veilig Thuis Haaglanden 2. Onderzoeksrapport 'Veilig Thuis Haaglanden' 3. Bestuurlijke nota Veilig Thuis Haaglanden 4. Bestuurlijke reactie rekenkameronderzoek Veilig Thuis Haaglanden (getekend)

Raadsbesluit

Raadsvoorstel rekenkameronderzoek Veilig Thuis Haaglanden
2023-042127

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie over Veilig Thuis Haaglanden en de bestuurlijke reactie hierop van het college van B&W

besluit

1. a. de aanbeveling aan het college respectievelijk het lid namens Zoetermeer in het AB van VT Haaglanden, om actief de totstandkoming van een langetermijnagenda te bevorderen, over te nemen en
   b. het college te verzoeken deze agenda, na vaststelling door het algemeen bestuur, middels een memo aan de raad te zenden en
   c. het presidium te verzoeken het onder besluitpunt 1b genoemde memo met de langetermijnagenda te agenderen in de commissie Samenleving, aangezien de agenda sturingsinformatie bevat voor de raad.

2. a. de aanbeveling aan het college respectievelijk het lid namens Zoetermeer in het AB van VT Haaglanden, om de (problematische) samenloop van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap aan de orde te stellen, over te nemen en
   b. de aanbeveling aan het college respectievelijk het lid namens Zoetermeer in het AB van VT Haaglanden om voor te stellen dat ambtenaren van de gemeente Den Haag, die (tijdelijk) voor VTH werken, dat (voor die periode) onder het gezag van VTH doen, over te nemen en
   c. het college te verzoeken deze punten bij een geschikte gelegenheid in de toekomst – zoals de eerstvolgende vierjaarlijkse evaluatie – expliciet te benoemen en in te brengen.

3. a. de aanbeveling om met andere raden de instelling van een gezamenlijk platform om zienswijzen onderling af te stemmen te overwegen, over te nemen en
   b. het presidium te verzoeken om hiervoor het draagvlak te peilen bij de andere bij de gemeenschappelijke regeling (GGD-)VTH aangesloten gemeenteraden, voorzien van een passende reactietermijn.

Over dit besluit geen referendum mogelijk te maken omdat het een organisatorische aangelegenheid van de raad betreft.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 26 juni 2023

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader
In haar jaarplan 2021 heeft de rekenkamercommissie aangekondigd een onderzoek te doen naar Veilig Thuis Haaglanden. Aanleiding hiervoor vormden vragen vanuit de gemeenteraad. De raad is in de praktijk vaak het eerste aanspreekpunt wanneer er onverhoopt een incident plaatsvindt. Raadsleden vroegen zich af hoe de raad goed in positie kan worden gebracht. Men vroeg zich met name af in hoeverre de sturingsmogelijkheid op de GGD Haaglanden, een gemeenschappelijke regeling waarbij de gemeente Den Haag tegelijkertijd opdrachtgever en opdrachtnemer is, behulpzaam of juist belemmerend is ten aanzien van Veilig Thuis.

De rekenkamercommissie is van mening dat onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de GR Veilig Thuis (GR VT) zowel een maatschappelijk als financieel belang dient. Het gaat om een voorziening voor de meest kwetsbare personen en er gaat veel geld in om (in 2021 droeg Zoetermeer ruim €1 miljoen bij, in 2022 bijna €1,2 miljoen). Met dit onderzoek wil de rekenkamercommissie ook de governance van de GR VT en de sturingsmogelijkheden inzichtelijk maken voor de raad.

Conclusies
Op basis van de bevindingen zoals verwoord in het onderzoeksrapport, heeft de rekenkamercommissie de volgende conclusies getrokken:

1. In VT Haaglanden heeft de gemeente Den Haag een relatief machtige positie. Deze weerspiegelt tot op zekere hoogte de relatieve verhoudingen in bevolkingsaantallen. Problematisch is de combinatie van opdrachtgever en opdrachtnemer van Den Haag in VT Haaglanden.
2. Sturingsmogelijkheden van gemeenschappelijke regelingen zijn beperkt. Zienswijzen zijn voor de raad het belangrijkste instrument. Het effect ervan kan worden versterkt door een vorm van afstemming tussen gemeenteraden op basis waarvan gemeenschappelijk gedragen zienswijzen kunnen worden ingediend.
3. VT Haaglanden heeft zienswijzen van de raad van Zoetermeer de afgelopen tijd serieus genomen, maar de voornaamste zorg van Zoetermeer en andere gemeenten – de lange wachtlijsten – is niet weggenomen (dat komt mede door de krappe arbeidsmarkt).
4. De informatievoorziening aan de raad voldoet aan de wettelijke eisen, maar VT Haaglanden kan – door het goede voorbeeld van VT Rotterdam Rijnmond te volgen – transparanter berichten over zijn functioneren.
5. VT Haaglanden is een centrale schakel in de keten om problemen rond huiselijk geweld en kindermishandeling aan te pakken. Zoetermeer kan zelf voor de eigen inwoners de keten helpen versterken door het eigen lokale team zo goed mogelijk in te richten.

Aanbevelingen
Naar aanleiding van de conclusies heeft de rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen voor de raad en het college geformuleerd:

<u>Aan college respectievelijk het lid namens Zoetermeer in het AB van VT Haaglanden</u>
1. Bevorder actief de totstandkoming van een langetermijnagenda van de VT Haaglanden. De opstelling ervan geeft de raad een belangrijk handvat om invloed uit te oefenen op de nadere invulling van het beleidskader.
2. Stel in het AB van VT Haaglanden de problematische samenloop van opdrachtgever en opdrachtnemer aan de orde en stel voor dat ambtenaren van Den Haag die tijdelijk werken voor VT Haaglanden, dat voor die periode onder het gezag van VT Haaglanden doen.

Aan de raad

1. Overweeg met andere raden de instelling van een gezamenlijk platform om zienswijzen onderling af te stemmen. Dat vergt een extra tijdsinvestering, maar kan de grip van de raad op deze GR helpen versterken.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Besluitpunt 1 heeft tot doel dat de langetermijnagenda van de GR GGD VTH actief met de raad wordt gecommuniceerd en binnen de raad wordt besproken. De agenda kan de raad namelijk helpen in het sturen op de GR.

Met besluitpunt 2 wil de rekenkamercommissie bewerkstelligen dat de problematische combinatie opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, die nu beide bij de gemeente Den Haag zijn belegd, onderwerp van gesprek blijft. In het verlengde daarvan gaat het ook om de plek in de governancestructuur die ambtenaren, die werken voor VTH, innemen. Het college toont in zijn bestuurlijke reactie enige aarzeling aangaande dit thema, maar de rekenkamercommissie acht het toch verstandig dit onderwerp niet uit de weg te gaan.

Besluitpunt 3 ten slotte geldt als aanmoediging aan de raad om voor wat betreft het opstellen van zienswijzen gezamenlijk met andere raden op te trekken. De raden kunnen bijvoorbeeld zoeken naar gemeenschappelijke punten die middels een amendement in de zienswijze kunnen worden verwerkt. De praktische uitvoerbaarheid van dit besluitpunt vormt een risico. Er is immers maar weinig tijd tussen de aanlevering van een ontwerpbegroting en de mogelijkheid tot de behandeling van een zienswijze in raadsverband. De tijd voor onderlinge afstemming is daarmee beperkt.

Financiën

Dit raadsbesluit heeft geen financiële gevolgen. De eventuele uitwerking van de aanbevelingen kan wel financiële gevolgen met zich meebrengen.

Controleprotocol

n.v.t.

Participatie en Communicatie

n.v.t.

Duurzaamheid

n.v.t.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

n.v.t.

Rapportage en evaluatie

Planning

In besluitpunt 1b wordt het college verzocht om de langetermijnagenda van VTH na vaststelling in het AB middels een memo aan de raad te zenden. Behandeling in het AB is voorzien op 5 juli.

In besluitpunt 1c wordt het presidium verzocht het memo van het college met de langetermijnagenda zo snel mogelijk na ontvangst te agenderen in de commissie Samenleving.

In besluitpunt 3b wordt het presidium verzocht om het draagvlak van een gezamenlijk platform te peilen bij de bij de GR aangesloten gemeenteraden. Het presidium stelt een passende deadline voor reactie van de raden.